Informační měsíčník: ČERVEN 2015

Pro potřebu Územního sdružení Českého zahrádkářského svazu Olomouc

ÚS Olomouc upozorňuje na změnu klubovní místnosti a novou adresu sekretariátu:

Činnost v nových prostorách na Výstavišti FLORA Olomouc je plně obnovena. Po předchozí domluvě si lze vyzvednout známky a Rukověti na rok 2015.

Vchod do klubovní místnosti je v areálu výstaviště Flora, za pavilonem E.

Nová korespondenční adresa ÚS Olomouc:

Český zahrádkářský svaz
Územní sdružení Olomouc
Zamenhofova 790
779 00 Olomouc

DĚKUJEME

za vzornou reprezentaci v zemském kole Floristické soutěže, které proběhlo v pátek 29. května a konalo se společenském domě KaSC v Prostějově.
ÚS Olomouc reprezentovali soutěžící:

žák ZŠ **Bára Chudobová, ZŠ a MŠ Lutín a Monika Štefová, ZŠ Doloplazy**

žák SŠ **Bára Malovaná, CGNŘ Olomouc**

senior - člen ČZS Olga Solařová, ZO Velký Újezd

POZVÁNÍ NA VÝSTAVY:

Centrum léčivých rostlin Lékařské fakulty Masarykovy univerzity ve spolupráci s Botanickou zahradou hl. města Prahy zve širokou veřejnost na **53. výstavu léčivých rostlin**, na téma **Jedovaté rostliny,** která se koná **od 18. 6. do 5. 7. 2015** denně od 9 do 18 hodin**. Specializovaná zahrada léčivých rostlin Lékařské fakulty Masarykovy univerzity v Brně** je jednou z nejstarších a druhově nejvíce zastoupenou sbírkou rostlin tohoto typu u nás. Na ploše přibližně jednoho hektaru je pěstováno přes 800 druhů a kultivarů rostlin léčivých, tonizujících, aromatických, kořeninových i toxických. Najdete zde typické domácí druhy, rostliny vzácné a ohrožené, i řadu léčivek z celého světa. Odborníky vysoce ceněná je sbírka rostlin z čeledi mákovitých (Papaveraceae), čítající okolo 70 taxonů. Adresa: **Údolní 74, Brno - Kraví hora.**

Opava - Masarykova zemědělská škola - 23. - 25. 6. 2015 - Výstava lilií, denivek a japonských kosatců - květinové dny 2015. Výstavu pořádá SZO ČZS IRIS HLUČÍN k 30. výročí svého vzniku ve spolupráci s Masarykovou střední zemědělskou školou v Opavě a s Územním sdružením ČZS Opava. Výstava v areálu Masarykovy střední zemědělské školy v Opavě bude otevřena vždy od 10.00 do 17.00 h. **Doprovodné přednášky 24. 6. /** v době 17-20 hodin, každá přednáška v trvání asi 1 hod.:

*** Vše o kosatcích *** Denivky – květiny pro líné zahrádkáře *** Vše o liliích

RŮŽOVÁ ZAHRADA - **Lysá nad Labem - výstaviště - 11. - 14. 6. 2015**

Celostátní výstava růží a letních květin a zahradnické trhy. Obrovská aranžmá z řezaných květin, především růží, ale i květin a rostlin hrnkovaných v celém prostoru haly A2. Samozřejmou součástí budou zahradnické trhy, pro pohodlný nákup návštěvníků jak v sortimentu rostlin, tak i potřeby pro dům a zahradu.

Tulln, Rakousko - Horti Austria - 10. - 12. 6. 2015

Veletrh zahradnictví, ovoce, zeleniny. Pořádá Messe Tulln společně s Agrární komorou Rakouska, Vídeňskou agrární komorou a Federací rakouských zahradníků a Svazu školkařů. Více informací najdete zde. www.messe-tulln.at/messe_kalender/horti_austria_tulln.

Den otevřených dveří - Smržice - SEMO a.s. - 25. 07. 2015

SEMO a.s. Vás zve na DEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ,

který proběhne v sobotu 25. července 2015, v době od $8,^{30}$ do $15,^{00}$ hodin, v areálu firmy.

Připraveny pro Vás jsou exkurze po areálu, ukázkové parcelky zelenin, květin i bylinek, přednášky i poradna na téma pěstování a ochrana rostlin a mnoho dalšího. Organizované zájezdy prosíme nahláit předem na mail: sedlackova@semo.cz, případně na telefonu 582301911. Těší se na Vás kolektiv pracovníků SEMO a.s.

►◄ ☼ Nutné práce na zahrádce v červenci:

použité informace jsou čerpány: www.zahradkari.cz:↓

►◄ Meruňky a rané broskve sklízejte pro delší přepravu o několik dnů dříve před konzumní zralostí, neboť tyto plody jsou velmi citlivé na otlaky, ale ne zase příliš brzy, aby nezůstaly tvrdé a bez typické chuti. Asi 14 dnů před dosažením zralosti plodů broskví je dobré stromy zalít.

►◄ Višně se šetrně sklízejí i se stopkami, ale pro rychlý konzum, nebo zpracování se sklízet bez stopek rovnou do nádoby, aby nedocházelo ke ztrátám šťávy. Hned po sklizni třešní začněte s letním řezem, aby se rány včas do zimy zacelily a předešlo se klejotoku. ►◄ **Posklizňové období peckovin je vhodné k řezu** (třešně, višně, meruňky), v případě potřeby lze provést výrazné zmlazení a zvláště u třešní můžete řezem snížit starší a příliš vzrostlé koruny. Letní řez je možné v teplejších polohách provádět až do poloviny srpna. ►◄ U bujněji rostoucích odrůd (JONAGOLD, BOHEMIA apod.) je výhodné spojit letní řez s průklestem. K zamezení výskytu fyziologické hořké skvrnitosti u odrůd jablek k tomu citlivých se v červenci pokračuje s mimokořenovou výživou plodů hnojivem s obsahem vápníku. ►◄ Sklízejí se některé rané odrůdy jádrovin - hrušek a jablek. Letní hrušňové odrůdy ALFA, nebo např. CLAPPOVA se doporučuje sklízet těsně před konzumní zralostí, později sklizené vám zmoučnatí a zhniličatí. Chuť letních odrůd jablek (JULIA, MANTET apod., které se sklízejí koncem měsíce) je nejlepší, když plody utrhnete těsně před jídlem. Předčasně sklizené plody těchto odrůd ztrácejí chuť, ale pamatujte na to, že v době, kdy jsou nejchutnější, trpí nejvíce otlakem. Určitou výhodou je to, že dozrávají postupně a mohou se protrhávat podle zralosti. ►◄ Ovocným stromům s větší násadou plodů včas podepřete větve, aby nedošlo k polámání. Koncem měsíce prohlédněte pozorně i lepenkové pásy na kmenech a všechny larvy a kukly zničte (bývá tam i obaleč jablečný, který se svojí druhou generací líhne začátkem srpna).

►◄ Koncem měsíce můžete sklízet i některé rané odrůdy slivoní. Švestky, slívy a renklody ponechte na stromě až do konzumní zralosti a sklízejte postupně protrháváním. Při sklizni dejte pozor na polámání větví. Koncem měsíce se mohou sklízet i ořechy na zavařování, kdy skořápka ještě není tvrdá. Sklízet je třeba ručním otrháváním, neklátit.

►◄ Odplozené maliníkové výhony odstraňte. Po polovině měsíce je možné začít očkovat ovocné dřeviny - nejdříve slivoně, potom broskvoně a nakonec jádroviny. Před očkováním se v době sucha doporučuje dřeviny k očkování zalít.

►◄ U révy vylamujte fazochy a vyvazujte letorosty, dlouhé letorosty a přerůstající osečkujte (zakracujte).

►◄ Ze zelenin je možné během celého července vysévat černou ředkev (výsev do řádků 25 - 30 cm, v řádcích vyjednotit na 10 cm). Mimo občasného zkypření půdy a zálivky (vydatně jednou za týden) je tato zelenina na ošetřování nenáročná. Podobným způsobem se pěstuje i vodnice, ale tu často napadají dřepčíci, proti kterým je vhodné použít některý z účinných insekticidů. Napadení dřepčíky hrozí nejvíce za suchého a teplého počasí. ►◄ Kvůli charakteru dlouhodennosti se pekingské zelí vysévá okolo 15. července, neboť dřívější výsev by nezaručil kvalitní hlávky. Rovněž u pozdějšího výsevu (po 25. červenci) se nevytvoří dostatečně pevné hlávky. Vzdálenost řádků u těchto rostlin bývá větší - 40 cm od sebe. Také do poloviny měsíce je možné vysévat některé luskoviny - keříčkové fazoly a zahradní hrášek pro sklizeň v září, lusky stačí uzrát ještě do příchodu mrazíků. Vysévat je třeba alespoň nabobtnalá semena do vlhké půdy. Začátkem července se může sázet pórek (hl. výsadby 10 cm, spon 20 x 15 cm), silné sazenice rané odrůdy červeného zelí je rovněž možno začátkem měsíce sázet alespoň do sponu 50 x 50 cm, menší vzdálenost by brzdila vývoj rostlin. ►◄ Po celý červenec můžete ještě vysazovat kadeřávek, tuřín pro konzumní účely a rané odrůdy mrkve a vysévat salát k řezu i k česání, ve druhé polovině měsíce máte možnost výsadby pozdního květáku a endivie a koncem měsíce začít vysévat špenát. ►◄ Péči vyžadují rajčata - hlavně u tyčkových vyvazovat hlavní výhony k opoře a postranní výhony (zálistky) vylamovat. Vyvazovaný hlavní výhon bude ještě tloustnout a proto uvazujte spíše volněji, pro tento účel jsou vhodné spirálovité opory, které umožňují vplétání výhonu do konstrukce. Vylamování postranních výhonů by se mělo dělat bez pomoci nože, pouze prsty. U keříčkových rajčat podložte plody slamnatou řezankou, aby nedocházelo k zahnívání plodů, či špinění od země. ►◄ Sklízejí se okurky nakládačky i salátovky, potom rajčata a papriky. Papriky by měly být při sklizni zcela vyvinuté a vyzrálé, jinak brzy vadnou a plody hořknou. Hlídejte rovněž zdravotní stav cibule, rajčat, brambor a podle potřeby proti plísním stříkejte povolenými přípravky. Když nať cibule (koncem měsíce) začne poléhat, je možné začít sklízet, cibule pěstovaná z přímého výsevu se sklízí později a v červenci se doporučuje ještě ještě přihnojit plným hnojivem s nižším obsahem dusíku. Sklizňová zralost česneku se prozradí žloutnutím natě (sklizeň se provádí šetrným vyrýváním). Po každém seříznutí pažitkové natě nezapomeňte řádně zalít a přihnojit.

►◄ Postupně ukončujte sklizeň cibulovin - tulipány pouze po odstranění kořenů a slupek skladujte na suchém místě ve stínu až do podzimní výsadby. Cibule narcisů po rozdělení můžete hned vysázet. ►◄ V této době je i čas na letní řízkování - ptačí zob, pustoryl, zimolez, zlatice, plamének, dřišťál aj. Řízky nejlépe koření v přistíněném pařeništi v substrátu stále udržovaném ve vlhkém stavu (rašelina s pískem). V tuto dobu se dobře řízkují i fuchsie a pelargónie.

►◄ Koncem měsíce je možné začít přesazovat kosatce a vysévat některé dvouletky - sedmikrásky, macešky, či pomněnky. Odkvetlá květenství trvalek včas odstraňujte, aby nedocházelo k vysilování rostlin tvorbou semen. Ve druhé polovině měsíce se rovněž přesazují kosatce, po rozdělení oddenků zkraťte listy asi o třetinu a kořeny na šíři dlaně.

►◄ Červenec je i obdobím očkování růží metodou na spící očko (při příznivých podmínkách až do konce srpna), nad naočkovaným místem dřevo v této době nezkracujte, ztráta mízy by nevhodně ovlivnila přirůstání ušlechtilé části, ale plané výhonky rostoucí z podnože včas odstraňujte. Růže v této době můžete i řízkovat (horní konec řízku zatřete proti vysychání latexem, spodní namočte do prášku stimulátoru), řízky sázejte do stíněného pařeniště, nebo do kelímků, které přes zimu uchováte v bezmrazé místnosti.

◄► ☼ Ochrana rostlin na zahrádce v červenci:

Uvedený kalendářní přehled je použit s laskavým svolením autora: MUDr. Josefa Horáka ↓

◄► Od začátku měsíce začínáme u jabloní s opakovanými postřiky v pravidelných čtrnáctidenních intervalech vápenatými solemi proti vzniku **Ca-deficientní skvrnitosti jablek.** Použijeme přípravky obsahující chlorid vápenatý, např. Kalkosol 25 či Kalkosan 30 v 0,3–0,6% koncentraci nebo ledek vápenatý v 0,5–1% koncentraci. Další preparáty, které je možné použít: Fertikal, Lamag vápník, Wuxal Sus Kalcium, Wuxal Aminocal. Začínáme s uvedenými nižšími koncentracemi a ty pak postupně zvyšujeme až do období před sklizní. Velmi důležité je pak poslední ošetření 14 dnů před sklizní.

◄► Koncem června končíme s ošetřováním jádrovin proti strupovitosti. Pamatujme však, že především až začátek července je rozhodující k **zabránění výskytu padlí na jabloních v příští sezoně.** Z těchto důvodů aplikujeme v první polovině července v ochraně proti této chorobě závěrečný postřik buď strobiluriny (Zato 50 WG-OL 14 dnů, Discus-OL 35dnů, tyto ochranné lhůty se musí respektovat při sklizni raných odrůd) anebo specifické přípravky proti padlí, což je preparát na bázi síry (Kumulus WG).

◄► Koncem července (nejpozději začátkem srpna) musíme ošetřit jabloně proti 2. generaci obaleče jablečného a švestky proti 2. generaci obaleče švestkového, abychom **zabránili pozdní červivosti plodů**. Opět je třeba **sledovat feromonové lapáky** a včas v příslušném intervalu od masivního náletu obalečů provést ošetření povolenými larvicidy (Biobit XL, Reldan 22, Mospilan 20 SP, Calypso 480 SC.

◄► V červenci, je-li deštivé počasí, mohou se objevit na horní straně listů slivoní malé nepravidelně roztroušené skvrny a na spodní straně listů drobná hnědá ložiska letních spor **rzi slivoňové** *(Tranzschelia runi-spinosae)*. Při

časném napadení listy žloutnou a opadávají. Jde o dvoubytnou rez. Přezimuje na sasankách a jaterníku a na jaře se větrem přenáší na peckoviny. Opatření spočívá v odstranění napadených listů a hostitelských rostlin. Při chemické ochraně se osvědčuje Horizont 250 EW a Talent. V lokalitách, kde se tato choroba – rzivost slivoňová - pravidelně opakuje, se provádí ochrana od konce dubna.

◄► U bobulovin musíme po sklizni ošetřit keře a stromky. U samotného angreštu především likvidujeme **hnědé padlí.** Ostříháme napadené větvičky, prosvětlíme korunky a ošetříme stromky přípravkem Discus. Náchylné odrůdy červeného rybízu naopak po sklizni ošetříme proti **antraknóze** přípravkem Dithane DG Neotec. Černý rybíz potřebuje spíše ochranu proti **septoriové skvrnitost**i (i zde působí Dithane DG Neotec) a též i proti hnědému padlí. Červený a zvláště pak černý rybíz, u kterého se na jaře objevily zvětšené pupeny vlivem poškození **vlnovníkem rybízovým** musíme vždy po sklizni postříkat přípravkem Nissorun 10 WP a samozřejmě předtím ostříhat větvičky s hálkami.

◄► Červenec je též náročný na ochranu révy vinné. V první polovině měsíce, zvláště **kolem 5. a 6. července, bývá vysoký infekční tlak** plísně révy, ale **především padlí révy.** Pokud už bohužel dojde ve vinohradu k projevům padlí na listech a bobulích, je nezbytné urgentně použít k zastavení dalších škod eradikativní a intenzivně působící přípravky, např. Karathane New (opakovaně v 3denním intervalu) nebo Falcon 460 EC. Při deštivém počasí a vysokých teplotách nad 22 °C jsou nutné další aplikace proti plísni révy vinné, vhodný je kombinovaná přípravek Akrobat MZ WG.Proti šedé hnilobě lze v této době využívat vedlejší účinnosti proti této chorobě u přípravků proti plísni nebo padlí révy. V červenci je třeba provést ošetření proti druhé generaci obalečů (Biobit XL, Stevard, Integro). Při deštivém počasí jsou pak nutné další aplikace proti plísni révy a naopak při suchém horkém počasí s eventuálními ranními rosami musíme pokračovat v ošetření proti padlí révy.

◄► Po sklizni jahod se musíme postarat o jahodiště. Tříletý porost je třeba odstranit. Mladší kultury, které chceme uchovat do příští sezony, mohou být postiženy jednak **fytoftorovými hnilobami poškozujícími kořeny, rhizomy a plody jahodníku,** dále **bílou nebo fialovou skvrnitostí listů** a konečně i **roztočíkem jahodníkovým**. Proti fytoftorovým hnilobám působí Aliette 80 WG. Nově byl od roku 2008 registrován proti fytoftorovým hnilobám biologický přípravek Polyversum. Oba prostředky používáme k máčení sazenic před výsadbou a k pásové zálivce po výsadbě. Aliette aplikujeme při zálivce ke kořenům v 1% suspenzi a sazenice před výsadbou namáčíme preventivně v 0,25% suspenzi. Polyversum se používá k oběma úkonům v 0,02% koncentraci. Proti bílé a fialové skvrnitosti listů se doporučuje ihned po sklizni sežnout porost, následně jej přihnojit a ošetřit fungicidem Dithane DG Neotec (0,2 % k postřiku). Roztočík jahodníkový má během roku až 7 překrývajících se generací. Nejvíce se množí v dubnu a na vrcholu léta. Je vhodné jednak v červenci odstranit zakrnělé, silně napadené trsy a navíc je důležité provést chemické ošetření. Postřik přípravkem Vertimec 1.8 EC nutno aplikovat do srdíček, tj. do středů jahodníkových trsů.

◄► V posledních letech se na listech a rubině plodů vlašských ořechů prakticky každoročně objevují známky poškození od **vlnovníků.** Vlnovník puchýřovitý způsobuje bradavčitost listů a rubiny plodů a vlnovník ořešákový vyvolává plstnatost na listech. Proti těmto škůdcům není u nás registrován zatím žádný přípravek. Tito roztoči, podobně jako vlnovník rybízový, přezimují v pupenech, nikoliv na listech, takže zde nepomůže dokonce ani shrabování a pálení spadlých listů na podzim. Lze předpokládat, že proti vlnovníkům by mohl být účinný na jaře přípravek Sulka K, či Sulka New, obsahující polysulfid vápníku a během vegetace akaricid Nissorun 10 WP. Je třeba si uvědomit, že vlnovníci jsou ukryti na spodní straně listů. V literatuře se uvádí, že tyto vlnovníky údajně likviduje i dravý roztoč *Typhlodromus pyri*.

◄► **U zeleniny a brambor** je třeba i v tomto měsíci **pokračovat v ošetřování proti plísním**. Univerzálním přípravkem proti nim před sklizní je systémový přípravek Acrobat MZ WG. Nově je proti plísním zaregistrován k ošetření, avšak pouze u zeleniny, strobilurinový přípravek Ortiva. Působí proti plísni cibule, bílé hnilobě česneku, plísni rajčete a proti plísni dýňovitých (registrace u zeleniny je však mnohem širší). Nastane-li však už u okurek doba sklizně, musíme použít Aliette 80 WG, protože má ochrannou lhůtu jen 3 dny a lze ho tedy využívat v intervalech mezi jednotlivými sběry. Ze stejných důvodů lze používat u rajčat mezi jednotlivými sklizněmi Ridomil Gold MZ Pepite, který má ochrannou lhůtu též pouze 3 dny. V době sklizně raných brambor lze aplikovat v intervalu mezi jednotlivými částečnými výběry brambor z půdy rovněž Ridomil Gold MZ Pepite nebo mnohem účinnější nově zavedený přípravek, který je k dostání i v malobalení pod názvem Infinito. U obou vyjmenovaných přípravků je ochranná lhůta stanovena na 7 dnů. Infinito však navíc chrání i hlízy proti poškození plísní bramborovou.

Poradenská služba – <u>každou středu, mimo 1. v měsíci, mezi 13,^{00} a 16,^{00} hodinou</u> (na sekretariátě ÚS ČZS)
ZO ČZS si mohou vyzvednout na sekretariátě ÚR ČZS v Olomouci, ulice Zamenhoffova, každou středu, mimo 1. v měsíci:

► **<u>členské známky na rok 2015 + ke každé známce zdarma „Rukověť zahrádkáře 2015“ + kalendářík ČZS.</u>**
Telefonické dotazy mimo středu Vám zodpoví členové ÚS ČZS Olomouc:

<u>Předseda</u> – M. Pazdera, tel.: 605 004 301; **e-mail**: mirek.pazdera@seznam.cz
<u>tajemník</u> - J.Skarupský, tel.: 605 127 698 **<u>hospodář</u>** – J. Kačerová, tel.: 775 639 152
Redakce: Vlasta Schubertová, ČZS ÚS Olomouc - konečná úprava (neprošlo jazykovou úpravou)